

CENA 120 Kč / 189 SKK / 4,30 EUR
WWW.ARCHITEKT-CASOPIS.CZ

ARCHITEKT

02 2008

E-GATE, EVROPSKÁ, PRAHA 6 / 4A ARCHITEKTI
RODINNÝ DŮM ČERNOŠICE / KAMILA AMBLEROVÁ
VILA KAMECHY, BRNO / TOMÁŠ RUSÍN, IVAN WAHLA
NEMEC RESIDENCE, KARIBIK / STANISLAV FIALA / D3A
INOVAČNÍ CENTRUM, PRAHA 9 / CUBIS ARCHITECTURE
REPORTÁŽ / LOS ANGELES / ADAM GEBRIAN
ROZHOVOR / ALEŠ NAJBRT
SOUTĚŽ NOVÝ DOMOV 2007

Monolitická nadzemní konstrukce z pohledového betonu s hloubkově bíle probarvovaným povrchem

Dvojitá celoplošně provětrávaná sedlová střecha se sklonem 3% s povrchem odrážejícím sluneční paprsky

Obvodový dešťový žlab umístěný v atice průvlaku s temperovanými svody ve sloupech monolitické konstrukce

Topení / chlazení s minimálním teplotním spádem, stropní podhled s podomítkovým trubkovým roštem

Nasávací šterbina pro odvětrání střešního pláště

Úložný prostor
vnitřní samostatně vestavěná kobka depozitáře

Strop kobky je povalový z exteriéru pokryt
podomítkovým roštem topení - chlazení

Stěny kobky z nepálených cihel
umožňující plynulou mikroventilaci

Úložný depozitní systém kobky pro rámované i volně ložené díla

Prostor s předepsanými mikroklimatickými podmínkami s minimálním kolísáním teploty, vlhkosti a pohybem vzduchu

Vstup do depotu přes meziprostor s technickým a sociálním zázemím a strojovnou tepelného čerpadla

Vnější stavba - galerijní prostor

Stěny z keramických tvárnic typu Si

Souvislé pevné strukturální zasklení z izolačního dvojskla

Prostor galerie s automaticky regulovaným vytápěním a chlazením stropu, podhledu a podlahy,
které prostupností stěn vnitřní kobky dosahuje ideálního mikroklima úložného prostoru využívající stabilizace setrvačností hmot.

Galerie

Úložný prostor

Sociální zařízení

Meziprostor - chodba

Technická místnost

Podzemní monolitická stavba

Spodní stavba je tepelně propojena s terénem avšak s dokonalou plošnou hydrizolací a vnější tepelnou izolací základů do stran

Tepelné čerpadlo topení a chlazení typu -země-voda -voda

Zemní povrchový trubkový výměník -kolektor tepelného čerpadla v ploše 500m/2

GALERIE A DEPOZITÁŘ OBRAZŮ LUDMILY JANDOVÉ

OSÍK U LITOMYŠLE

JIRÍ KREJČÍK / ARN STUDIO

Uchovávání sbírkových předmětů, zejména vzácných archiválií a výtvarných děl vzhledem k nepříznivému vlivu okolního prostředí v průběhu času je specifická a poměrně složitá záležitost. Všeobecně je známo, že materiály vlivem okolního prostředí v průběhu času stárnou. Tento proces však lze výrazně zpomalit.

Osvědčeným prostředkem, jak předcházet zbytečnému chátrání a poškozování sbírek a sbírkových předmětů je zajištění optimálních podmínek pro jejich uložení a minimalizace všech rizikových faktorů. S rozvojem muzejních a galerijních budov došlo i k významnému posunu ve vývoji depozitářů. Současné poznatky spojené s výstavbou moderních depozitářů budov jsou zapracovány i do tohoto návrhu.

Zadáním poučeného klienta bylo respektovat kritéria, která vyplývají z potřeb pro dlouhodobé uložení uměleckých děl vytvořených na papírovém podkladu.

Obecné stanovení těchto specifik nebylo v době projekčních prací doposud publikováno, a proto byla za tímto účelem zadána klimatologická studie, která měla určit konkrétní stavební principy budoucího depozitáře. Tato klimatologická studie nepřímou vyloučila klasickou potrubní vzduchotechniku a klimatizační jednotky. Preferována byla minimalizace pohybu vzduchu a prevence

proti možné tvorbě škodlivých bakterií.

Depozitář bude sloužit pro uložení výtvarných prací akademické malířky a grafičky Ludmily Jandové. Zároveň s těmito díly bude v depozitáři uložena sbírka výtvarných prací z 2. pol. 20. století. Stavba je navržena do malebného zákoutí meandrujícího potoka rozsáhlého pozemku klienta na okraji vesničky Osík u Litomyšle.

Bujná vegetace lemuje břehy potoka a vymezuje tak volnou vnitřní plochu určenou pro stavbu. Průhledy mezi stromy umožňují kontakt s okolní krajinou a vytváří množství nečekaných a překvapivých zážitků. Pozitivně, zcela v souladu s místem působí starý dům, ve kterém manželé Jandovi žijí a kde se nachází i ateliér. Přístup k budově je nově upraveným vjezdem na pozemek z přilehlé komunikace. Cesta na pozemku je vedena diagonálně k hlavnímu vstupnímu průčelí depozitáře. Takto lze lépe vnímat objem stavby a její architekturu. Je zde možné hledat historické analogie v drobných architekturách klasicistních nebo romantických zámeckých zahrad. Ty byly doplňovány drobnými stavbami, které se odkrývaly v rafinovaných pohledových osách. Byla to místa odpočinku, zastavení, setkávání, tajných schůzek. Inspirační zdroje je také možné hledat v úspěšných realizacích 30tých až 50tých let 20. století, kde na téma „domu v přírodě“ byla realizována řada

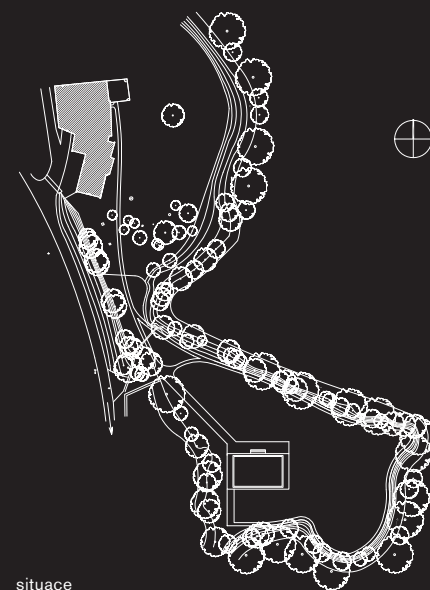
REALIZACE/PROJEKT

53

pozoruhodných staveb. Přes všechny lákavé historické příklady je však architektonický koncept nového depozitáře veden snahou o použití současných výrazových prostředků a moderního materiálového řešení. Depozitář je orientován vzhledem ke světovým stranám tak, že prosklená část je směřována na sever a je překryta vstupním portikem.

Zbývající stěny s minimálním prosklením lemují obvod budovy a jsou proti přímému slunečnímu záření chráněny výrazným předsunutím střešní desky. Tímto je eliminováno přehřátí vnitřního prostoru a prudké výkyvy v teplotách, které by mohly být pro sbírku škodlivé. Výtvarná díla budou uložena v boxu uvnitř dispozice objektu. Pro uložení obrazů je navržen systém zásuvných modulů opatřených sítí s ukládáním ve svislé poloze do zásuvkových skříní. Vnitřní stěny depozitáře poskytují také prostor s plochami pro zavěšení exponátů např. při jejich manipulaci, přípravě pro výstavu apod.

K depozitárnímu boxu přiléhá severní trakt s technickým zázemím pro kontrolu a řízení vnitřního klimatu. Zde se také nachází prostor sociálního zařízení a spojovací chodba mezi prostory s různými klimatologickými režimy. Obvodová chodba okolo depozitární kobky bude využívána jako galerie. Bude sloužit k prezentaci uložených děl a k pořádání výstav, příp. jiných společenských akcí.

situace

DÍLO LUDMILY JANDOVÉ
TEXT IVO BINDER

Ludmila Jandová patří k tvůrčím osobnostem, které v skrytosti pracují na svém díle, aniž by byly častým objektem zájmu médií nebo odborné veřejnosti. Přesto by bez jejich umělecké výpovědi byl celkový obraz českého poválečného umění citelně chudší.

Její životní a umělecká dráha je spjata s východními Čechami. Narodila se roku 1938 v Osíku u Litomyšle. Odborné vzdělání nabyla nejdříve ve Střední umělecko průmyslové škole sklářské v Železném Brodě (1956–1958) a v jednoročním přípravném kurzu AVU ve třídě K. Müllera (1958–1959). Poté byla přijata na AVU do třídy V. Silovského a po roce přestoupila k V. Tittelbachovi (1959–1965). Pobyt v Tittelbachově ateliéru si prodloužila aspiranturou, kterou ukončila roku 1969. V tomto roce se se svým manželem, sochařem Františkem Jandou, vrátila do rodného Osíku u Litomyšle, kde žije a tvoří dodnes.

Ve své kreativě a velkém pracovním nasazení zasáhla Ludmila Jandová hned do několika oblastí výtvarného umění. Známa je především jako grafička a knižní ilustrátorka. Za její autorské spolupráce vznikla celá řada

bibliofilí a krásných tisků, ale i užitkových knih, vydaných nákladem veřejných, ale i soukromých vydavatelů (Kruh, Biblos, soukr. tisky L. Kundery). Ve volné grafické tvorbě se její doménou stala hlubotisková technika suché jehly a tisk z výšky (zejména linoryt a solořez). Grafické listy často dotvářela kolorováním akvarelem, nebo aplikací tiskařských barev přímo na desku. Vedle grafické práce vytvořila také několik mozaik a vitrají pro architektonické interiéry a exteriéry.

Introvertní povaha Ludmily Jandové vymezuje tematický okruh jímž se ve své tvorbě zabývá. Kompozice raných grafických prací jsou metaforou lidského života a jeho existenciálně interpretovatelného prožívání. Za zástupný symbol jí přitom slouží svět zvířat. Zobrazuje je osamocené, ale i ve skupinách, představujících situace v lidské societě: vztahy ve smečce, osamělé jedince, mláďata s jejich pocitem ohrožení. Od těchto konkrétních obrazů v průběhu sedmdesátých a osmdesátých let ustupuje. V názvech grafik a obrazů se nejčastěji objevují pojmy: mlčení,

prázdnost, krajina, sen, tajemství, místo, okno. V těchto dílech rozvíjí v nepředmětné rovině to, co započala již v grafických cyklech sedmdesátých let (např. Ptáci a prostor, Nekonečné prostory a Okna).

Od počátku devadesátých let převažují nad grafickou tvorbou obrazy a kresby, jimiž autorka tematicky navazuje na bezprostředně předcházející grafické listy. Techniky pastelu a temper umožňují Jandové experimentování s malířskou plochou. Narušuje ji například ostrým vrypem do ještě vlhké plochy, nebo jejím přeložením, trháním. Stopa zásahu, podobná zacelující se ráně, připomíná hřebínek vrypu suché jehly; narušená plocha asociuje existenci druhého plánu – strukturovanější skutečnosti.

Svět obrazů Ludmily Jandové je světem ticha a světla. Přitom světlu v jejím díle není přisouzena jen formální role. Je současně nositelem spirituálních obsahů, jak bývá chápána i ve středověkém filozofickém systému, v němž vnímání světla probíhá ve shodě s poznáním jeho metafyzického významu.

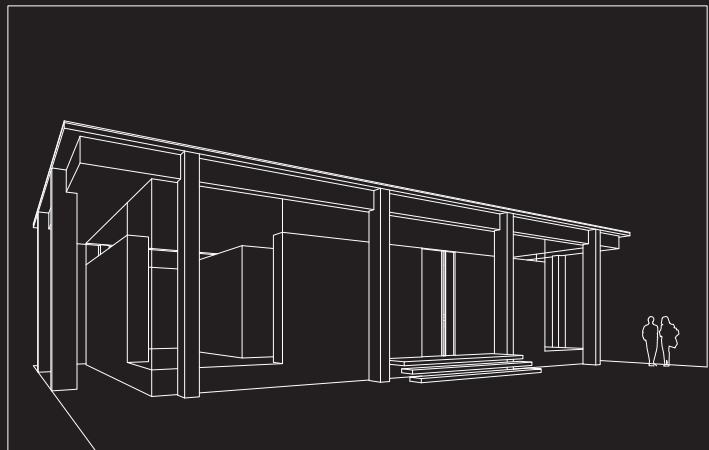

DEPOZITÁŘ – TECHNICKÉ PODMÍNKY
TEXT ZDENĚK TICHÝ

Účelem navržených technických zařízení je zajištění předepsaných mikroklimatických podmínek v prostoru depozitáře obrazů a grafiky, vestavěného jako samostatná kobka do vnější stavby (galerie), která bude sloužit k ochraně depozitáře a k příležitostným výstavám obrazů. Bude tedy svým režimem přístupná veřejnosti, zatímco depozitář nikoli. Mikroklimatické podmínky v kobce depozitáře jsou dány požadavky na dlouhodobé uložení pláten s obrazy a papíru s grafickými díly a spočívají v minimalizaci pohybu vzduchu v kobce. Větrání kobky musí však být po dobu současné přítomnosti maximálně dvou lehce pracujících osob zajistit splnění hygienických požadavků, daných příslušnými Nařízeními vlády ČR. Mikroklima nezastavěného prostoru – galerie ve vnější stavbě, bude zajišťováno automaticky regulovaným vytápěním a strojním chlazením tak, aby prostupem stěnami a stropem kobky udržovalo teplotu v kobce v předepsaných mezích. Současně musí mikroklima v galerii splňovat hygienické podmínky pro přítomnost osob (návštěvníků galerie s doprovodem) a splňovat požadavky platných technických norem a požárních předpisů. Primárním požadavkem, od kterého bude odvozována i regulace výkonu topení a chlazení v galerii, je dodržení teploty a relativní vlhkosti v depozitáři, ve kterém

pro extrémní situace bude ještě instalováno jednotkové odvlhčovací a dovlhčovací zařízení. Vnější stavba z keramických tvárnic má dvojitou větranou tepelně izolovanou plochou střechu se značným bočním přesahem. Vnější zdi jsou po celém obvodu opatřeny souvislým neotvíravým okenním pásem z kvalitního dvojskla s vysokým tepelným odporem. Stejným dvojsklem je v celé výšce prosklený SV a SZ roh objektu a vstupní dveře s nadsvětlíkem v ose severní fasády.

Podlaha galerie je tepelně izolována. Větrání galerie se předpokládá přirozené, netěsnostmi spár nadsvětlíku dveří a uzavíratelných ventilačních mřížek ve východní fasádě blíže jihovýchodního rohu budovy. V přítomnosti návštěvníků bude větrání podporováno odsávacím ventilátorem, zaústěným do větrací šachty. Větrání strojovny a sociálního zařízení je navrženo nucené, podtlakové, provozované podle potřeby. Kobka depozitáře je samostatně vestavěna do vnější stavby, obvodové zdivo v šíři 600 mm je z nepálených cihel, strop povalový, opatřený hliněnou mazaninou, podlaha bez tepelné izolace, avšak s kvalitní hydroizolací. Větrání podtlakové nucené, minimální, s nasáváním vzduchu z galerie regulovatelnou mřížkou přes filtr, pouze v době přítomnosti osob v kobce depozitáře.

REALIZACE/PROJEKT 56

DEPOZITÁŘE – ZANEDBANÉ TÉMA
TEXT ZDENĚK LUKEŠ

Nápad postavit dům pro ukládání grafických děl považuji za vynikající. Je známo, že grafika i kresba je velmi citlivá na klimatické změny – vlhkost vzduchu, teplotu, světelnou intenzitu, prach nebo plísň. Sám jsem léta pracoval v archivu architektury v barokní budově Invalidovny v pražském Karlíně a sledoval, jak nevhodné podmínky mohou poškodit vynikající architektonické projekty, z nichž mnohé byly rovněž světybnými výtvarnými díly; nakonec přišla zkáza v podobě povodně v roce 2002 (v období 1995–2001 bylo totiž dost času na to, aby byly všechny exponáty přeneseny do uvolněných prostor v hlavní budově NTM na Letné). Proto velmi vítám iniciativu pana Martina Jandy. Oceňuji také asketické architektonické řešení a skloubení stavby s přírodním prostředím. Vzniká tak důstojná architektura, která pomůže uchovat vzácné exponáty a současně je prezentovat veřejnosti. To by mohl být impuls pro vznik dalších podobných depozitářů navržených tak, aby dokonale chránily uložená díla. U nás je to stále ještě zanedbávané téma, a tak mnohé cenné poklady jsou dosud nevhodně uloženy a postupně podléhají zkáze tak, jako se to stalo na Invalidovně. Jistě – některé exponáty se nakonec restaurovat podaří, ale vyžaduje to enormní úsilí mnoha odborníků a také pracné dohledávání původní dokumentace.

GALERIE A DEPOZITÁŘ OBRAZŮ
LUDMILY JANDOVÉ, OSÍK U LITOMYSLE

KLIENT Mgr. A. Martin Janda
AUTOR PROJEKTU Ing. arch. Jiří Krejčík – ARN studio spol. s.r.o.
SPOLUPRÁCE Ing. P. Rohlíček, Ing. arch. M. Tichý, Ing. J. Starý, Ing. K. Škeřík, Ing. A. Hončík, Ing. D. Hajzler
ZHOTOVITEL AZ STAV Brno spol.s.r.o.
REALIZACE ve stavbě

